

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z GEOGRAFII W KLASIE VIII

1. Kontrakt z uczniami.

- 1) Każdy uczeń jest zapoznany na początku roku szkolnego z wymaganiami, kryteriami oceniania oraz sposobami sprawdzania osiągnięć z geografii.
- 2) Obecność ucznia na lekcjach jest obowiązkowa, każda nieobecność na nich zobowiązuje ucznia do uzupełniania przerobionego materiału.
- 3) W razie uzasadnionej potrzeby nauczyciel stwarza uczniowi szanse nadrobienia braków na konsultacjach indywidualnych lub grupowych w terminie ustalonym z nauczycielem.
- 4) Ocenianie bieżące wiedzy i umiejętności dokonywane jest systematycznie w różnych formach w warunkach zapewniających obiektywność oceny.
- 5) Informacje o osiągnięciach i niepowodzeniach są przekazywane uczniowi na bieżąco w czasie lekcji i na konsultacjach, rodzicom w czasie konsultacji lub na zebraniach za pośrednictwem nauczyciela.
- 6) Nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę ustnie.
- 7) Nieobecność na lekcji nie zwalnia ucznia z przygotowania się do lekcji i możliwości odpowiedzi.
- 8) W zależności od ilości godzin geografii zaplanowanych tygodniowo, uczeń otrzyma odpowiednią minimalną liczbę ocen:
 - 3 oceny przy jednej godzinie tygodniowo,
 - 4 oceny przy dwóch godzinach tygodniowo,
- 9) Uczeń ma prawo być nieprzygotowanym do odpowiedzi ustnej bez usprawiedliwienia jeden raz w półroczu. O powyższym fakcie uczeń jest zobowiązany poinformować nauczyciela na początku lekcji w czasie czynności porządkowo-organizacyjnych. W przypadku, gdy uczeń nie zgłosi na początku lekcji nieprzygotowania, uważany jest za przygotowanego do zajęć, a jego aktywność lub jej brak podlega ocenie.
- 10) Uczeń traci prawo do zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji w dniu, w którym zostały zapowiedziane: powtórzenie materiału, sprawdzian, test lub kartkówka.
- 11) Uczeń pracujący na sprawdzianie/teście/kartkówce niesamodzielnie otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawy.
- 12) Przy wystawianiu oceny rocznej bierze się pod uwagę ocenę półroczną. Ocena roczna i końcowa nie mogą się różnić o więcej niż jeden stopień od oceny półrocznej w danym roku szkolnym.
- 13) Uczeń, który uzyskał tytuł laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim lub tytuł laureata lub finalisty ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej otrzymuje z tych zajęć edukacyjnych najwyższą pozytywną końcową ocenę klasyfikacyjną.

- 14) Uczeń ma możliwość poprawienia oceny rocznej w wyniku egzaminu poprawkowego. Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej są zgodne ze Statutem Szkoły.
- 15) Ocena półroczna (roczna) nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych otrzymanych przez ucznia.
- 16) Uczeń, który opuścił więcej niż 50% lekcji i nie ma podstawy do wystawienia oceny, może nie być klasyfikowany z danego przedmiotu.

- 17) Prace klasowe, testy, klasówki i inne sprawdziany z punktowanymi odpowiedziami oceniane są według następującej skali procentowej:
 - 99- 100% celujący
 - 91-98 % bardzo dobry
 - 90-76% dobry
 - 75-51 % dostateczny
 - 35-50% dopuszczający
 - do 34 % niedostateczny

- 18) Liczbę punktów wynikającą z procentowego przeliczenia zaokrągla się do jedności stosując standardowe zasady zaokrąglania liczb.
- 19) Podczas lekcji uczeń zobowiązany jest do przestrzegania porządku, zasad kultury osobistej oraz kultury słowa.
- 20) Uczeń jest zobowiązany posiadać na lekcji materiały wskazane przez nauczyciela.
- 21) Uczeń ma prawo zadawać pytania związane z tematyką lekcji lub prosić o powtórzenie tych fragmentów lekcji, które nie są zrozumiałe i oczekiwać pomocy ze strony nauczyciela.
- 22) Uczeń zainteresowany geografią ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela w postaci wskazania dodatkowych źródeł informacji geograficznych.

2. Narzędzia sprawdzania wiedzy i umiejętności :

- 1) Sprawdziany,
- 2) testy,
- 3) kartkówki,
- 4) odpowiedź ustna,
- 5) praca domowa,
- 6) prace w zeszycie ćwiczeń,

- 7) aktywność na lekcji,
- 8) praca w grupach,
- 9) przygotowanie do lekcji –indywidualnie,
- 10) orientacja na mapie,
- 11) referaty (prace pisemne, długoterminowe, z podaniem bibliografii),
- 12) udział w konkursach (szkolnych, powiatowych, rejonowych, wojewódzkich, ogólnopolskich, akcjach o tematyce przyrodniczo-ekologicznej),
- 13) udział ucznia w projektach edukacyjnych,
- 14) wykonanie prac dodatkowych (zapropionowanych przez ucznia lub wskazanych przez nauczyciela), wynikających z zainteresowań ucznia, wiążących się z programem jak i wykraczające poza program np.: przygotowanie materiału do nowej lekcji, zorganizowanie wystawy, konkursu itp.

3. Obszary aktywności uczniów oceniane na lekcjach geografii:

- 1) rozumienie pojęć geograficznych i znajomość ich definicji,
- 2) prowadzenie rozumowań,
- 3) analizowanie tekstów w stylu geograficznym,
- 4) rozwiązywanie problemów geograficznych z wykorzystaniem dotychczasowej wiedzy,
- 5) stosowanie wiedzy przedmiotowej w rozwiązywaniu problemów geograficznych,
- 6) prezentowanie wyników swojej pracy w różnych formach,
- 7) aktywność na lekcji, praca w grupach i własny wkład pracy ucznia.

4. Kryteria ocen poszczególnych form aktywności

Rodzaj aktywności	Kryteria oceny	Zakres treści	Ocena jaką można uzyskać/ częstotliwość
Odpowiedzi ustne	Zrozumienie polecenia, zgodność wypowiedzi z tematem, zwięzłość wypowiedzi, umiejętność logicznego, pełnego wypowiedzania się, stosowanie terminologii geograficznej, interpretacji, posługiwanie się mapą i pomocami dydaktycznymi podczas wypowiedzi.	Materiał z danej partii materiału.	Ocena 1-6 / minimum jedna w półroczu.
Prace pisemne –	Zwięzłość odpowiedzi, zrozumienie poleceń, umiejętność analizy	Po każdym dziale	Ocena 1-6 / minimum

Rodzaj aktywności	Kryteria oceny	Zakres treści	Ocena jaką można uzyskać/ częstotliwość
sprawdziany/testy (trwające minimum 30 minut lub dłużej)	map, wykresów, tabel, diagramów itp., znajomość pojęć i faktów, tworzenie własnych informacji na podstawie materiału stymulującego.	lub po większej partii materiału	jedna w półroczu.
Prace pisemne – kartkówki (trwające do 15)	Zwiężłość odpowiedzi, zrozumienie poleceń, umiejętność analizy map, wykresów, tabel, diagramów, znajomość pojęć i faktów, tworzenie własnych informacji na podstawie materiału stymulującego. Zagadnienia z trzech ostatnich tematów lekcji oraz zagadnienia, którymi uczniowie muszą się na bieżąco posługiwać.	Bieżące zagadnienia omawiane na lekcji	Ocena 1-5 / minimum jedna w półroczu. Nauczyciel nie musi zapowiadać kartkówki.
Praca w grupach	Akceptowanie powierzonych ról, przydzielonych prac, udział w rozwiązywaniu ewentualnych konfliktów, akceptowanie ustalonych zasad pracy w grupie, planowanie wspólnych działań, współudział w podejmowaniu decyzji, przyjmowanie odpowiedzialności z pracę, udział w dyskusji, słuchanie innych, zadawanie pytań, udzielanie odpowiedzi, uzasadnianie swojego stanowiska, utrzymanie dyscypliny podczas pracy. Umiejętność działania zgodnie ze wskazówkami nauczyciela, stosowanie zasad pracy w zespole.	Bieżący materiał	Ocena 1-5
Aktywność na lekcji	Umiejętność logicznego, pełnego wypowiedania się, wnioskowanie, dostrzeganie prawidłowości, częstotliwość prawidłowych odpowiedzi na pytania zadawane przez nauczyciela	Bieżący materiał	Ocen 1-5
Prace długoterminowe	Staranność wykonania pracy, dobór treści i logika wykonanej pracy, umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji, sposób zaprezentowania pracy kolegom oraz ustosunkowanie się do przedstawionych zagadnień, zdolność do zainteresowania pracą odbiorców.	Tematyka zgodna z pracą.	Ocena 1-6 / Minimum jedna w roku.
Zadania domowe w formie pisemnej -	Materiał nauczania z bieżącej lekcji lub przygotowanie materiału dotyczącego nowego tematu.	Treść zadania.	Ocenie może podlegać jedna praca domowa

Rodzaj aktywności	Kryteria oceny	Zakres treści	Ocena jaką można uzyskać/ częstotliwość
nie każda praca otrzyma ocenę			lub wybiórczo kilka prac. Minimum jedna w półroczu. Ocena 1-5 Za brak zadania domowego uczeń nie otrzymuje oceny niedostatecznej.
Umiejętność posługiwania się mapą i innymi źródłami informacji geograficznej.	Biegłość w korzystaniu z mapy, umiejętność posługiwania się przyrządami dydaktycznymi czasopismami geograficznymi, książkami popularnonaukowymi, rocznikiem statystycznym.	Bieżący materiał.	1-5/ co najmniej jedna w roku.
Udział w konkursach/ aktywność pozalekcyjna z geografii.	W zależności od konkursu.	Zgodny z tematyką konkursu.	Za udział w konkursach szkolnych – ocena bardzo dobra z aktywności. Za udział i wysokie osiągnięcia w konkursach powiatowych, wojewódzkich, ogólnopolskich – ocena celująca z aktywności.

5. Sprawdziany / testy pisemne.

- 1) Sprawdziany / testy pisemne są dla ucznia obowiązkowe.

- 2) Sprawdziany / testy pisemne zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem, nauczyciel zapisuje ołówkiem termin pracy pisemnej w dzienniku lekcyjnym.
- 3) Praca pisemna jest poprzedzona lekcją powtórzeniową do której uczeń powinien się przygotować **lub** podaniem przez nauczyciela zagadnień do sprawdzianu/testu na bazie których uczeń zobowiązany jest się do niego przygotować.
- 4) Uczeń, który był nieobecny na sprawdzianie/ teście z przyczyn usprawiedliwionych, musi przystąpić do niego w ciągu dwóch tygodni od daty powrotu do szkoły **w terminie ustalony przez nauczyciela.**
- 5) Uczeń, który był nieobecny na sprawdzianie/ teście z przyczyn nieusprawiedliwionych, przystępuje do niego w terminie nie dłuższym niż jeden tydzień od dnia powrotu do szkoły.
- 6) Uczeń ma prawo jednorazowego poprawienia oceny ze sprawdzianu lub pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem, nie później jednak niż w ciągu tygodnia od dnia oddania ocenionych prac. Nie przystąpienie do poprawy jest jednoznaczne z utratą możliwości poprawy.
- 7) Poprawie nie podlegają oceny z kartkówek i odpowiedzi ustnych.
- 8) Przy poprawianiu sprawdzianów lub ich pisaniu w drugim terminie kryteria ocen nie ulegają zmianie, a otrzymana ocena zostaje wpisana do dziennika. Przy wystawianiu oceny końcowej bierze się pod uwagę obydwie oceny.
- 9) Jeżeli uczeń nie pisał pracy klasowej lub sprawdzianu, ma obowiązek poddać się tej formie sprawdzenia wiedzy w terminie wyznaczonym przez nauczyciela, nie później niż dwa tygodnie od momentu powrotu do szkoły.
- 10) Jeżeli uczeń nie przystąpi do sprawdzianu lub pracy klasowej w drugim terminie, nauczyciel ma prawo sprawdzić jego wiadomości bez uzgadniania terminu
- 11) Jeżeli uczeń otrzyma niekorzystną dla siebie ocenę z pracy pisemnej, może zaliczyć materiał w ciągu jednego tygodnia, w terminie ustalonym przez nauczyciela. W dzienniku uczeń otrzymuje obok pierwszej oceny, ocenę poprawkową.
- 12) Każdy uczeń na własną prośbę ma prawo pisać sprawdzian poprawkowy (termin wyznacza nauczyciel). Do dziennika wpisywane są obydwie oceny.
- 13) Prace pisemne są sprawdzane i oddawane przez nauczyciela w ciągu 14 dni od ich napisania.
- 14) Sprawdzone i ocenione prace pisemne uczeń i jego rodzice otrzymują do wglądu:
 - a) uczniowie na zajęciach lekcyjnych na których dokonuje się analizy, omówienia i wskazania braków w opanowaniu materiału oraz wskazanie sposobów uzupełnienia wiadomości.
 - b) rodzice, na ich ustną prośbę, na spotkaniach indywidualnych i zebraniach w obecności nauczyciela uczącego tego przedmiotu w szkole.
- 15) Prac pisemnych uczniowie nie zabierają do domu.
- 16) Wszystkie prace pisemne są przechowywane przez nauczyciela do końca danego roku szkolnego.

6. Kartkówki.

- 1) Przeprowadzone są w zależności od potrzeb, nie muszą być zapowiedziane, obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji.
- 2) Kartkówka powinna być sprawdzona i oddana uczniom w ciągu tygodnia.
- 3) Uczeń ma obowiązek wkleić kartkówkę do zeszytu przedmiotowego, dokonać w zeszycie pisemnej poprawy błędnie rozwiązanych na niej zadań i przedłożenia jej do podpisu rodzicom.
- 4) Nieobecność ucznia na kartkówce nie zobowiązuje go do zaliczenia danej partii materiału.
- 5) Sprawdzone i poprawione kartkówki nauczyciel oddaje uczniom.
- 6) kartkówki oceniane są według następującej skali procentowej:

91-100%	bardzo dobry
90-76%	dobry
75-51 %	dostateczny
35-50%	dopuszczający
do 34 %	niedostateczny

7. Odpowiedzi ustne.

- 1) Uczeń zobowiązany jest do przygotowania się do każdej lekcji. Sprawdzenie wiadomości i umiejętności z ostatnich 3 lekcji może mieć formę odpowiedzi ustnej lub pisemnej.
- 2) Z odpowiedzi uczeń otrzymuje jedną ocenę.
- 3) Uczeń otrzymuje minimum jedną ocenę z odpowiedzi w półroczu.
- 4) W odpowiedzi ustnej oceniana jest:
 - zwięzłość wypowiedzi,
 - umiejętność logicznego, pełnego wypowiedzania się,
 - zawartość rzeczowa i dobór treści,
 - argumentacja, wyrażanie sądów, uzasadnienie,
 - stosowanie języka geograficznego,
 - sposób prezentacji.
- 5) Przy wystawieniu oceny za odpowiedź ustną nauczyciel powinien przekazać uczniowi informację zwrotną.
- 6) Odmowa odpowiedzi ustnej przez ucznia jest równoznaczna z wystawieniem mu oceny niedostatecznej z odpowiedzi.
- 7) Wypowiedzi ustne punktowane oceną:

- 1 (ndst) – wypowiedź z poważnymi błędami merytorycznymi, niesamodzielna, pomijająca najważniejsze zagadnienia, nieznanostwo podstawowych faktów geograficznych, błędy językowe.
- 2 (dop) – wypowiedź z niewielkimi błędami merytorycznymi, niesamodzielna, niepełna, błędy językowe.
- 3 (dst) – wypowiedź z mało istotnymi błędami merytorycznymi, niepełna, samodzielna, omówienie podstawowych zagadnień.
- 4 (db) – wypowiedź bezbłędna, samodzielna, niepełna, uporządkowane przytaczanie faktów, poprawny język.
- 5 (bdb) – wypowiedź bezbłędna samodzielna, swobodne operowanie faktami, integracja wiedzy z różnych dziedzin.
- 6 (cel) – wypowiedź bezbłędna, samodzielna, wyczerpująca, swobodne operowanie faktami, widoczne zaangażowanie ucznia w proces dydaktyczny.

Oceny od 1 do 5 mogą być rozszerzone o „+” plus, a oceny od 2 do 6 o „-” minus.

8. Sprawdzanie i ocenianie zadań w zeszycie ćwiczeń i przedmiotowym:

- 1) ćwiczenia i zeszyt przedmiotowy z geografii są obowiązkowe,
- 2) zadania w zeszycie przedmiotowym i ćwiczeniach są sprawdzane i mogą podlegać ocenianiu przynajmniej raz w półroczu,
- 3) za wykonane zadanie uczeń może otrzymać ocenę lub „+” (w zależności od stopnia trudności zadania lub sposobu jego wykonania),
- 4) brak pracy domowej zostaje odnotowany za pomocą kropki „•”.
- 5) nauczyciel ocenia w zeszycie przedmiotowym i w zeszycie ćwiczeń:
 - poprawność merytoryczną i językową wykonanych zadań,
 - systematyczność wykonywanych zadań,
 - estetykę i staranność wykonania,
 - czytelność i funkcjonowanie rozwiązań graficznych.
- 6) brak zeszytu ćwiczeń lub /i przedmiotowego, w przypadku gdy należało w nim wykonać zadanie domowe, traktowany jest jako brak zadania domowego.

9. Uczeń otrzymuje za swoje osiągnięcia w danym roku szkolnym ocenę śródroczną i roczną. Wystawia je nauczyciel na podstawie ocen cząstkowych ze wszystkich

form aktywności.

10. Kryteria uzyskania oceny półrocznej i rocznej:

- 1) ocena roczna powinna uwzględniać ocenę półroczną,
- 2) ocena roczna może być podwyższona w przypadku osiągnięcia wymiernych sukcesów w konkursach geograficznych

OGÓLNE WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE Z PRZEDMIOTU GEOGRAFIA

Ocena celująca.

Uczeń:

- 1) w bardzo wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności z danego przedmiotu określone w podstawie programowej rozszerzając je o wiadomości wykraczające poza program danej klasy,
- 2) formułuje oryginalne i przemyślane wnioski, hierarchizuje i selekcjonuje nabywaną wiedzę,
- 3) potrafi rozwiązywać problemy nietypowe,
- 4) jest twórczy,
- 5) rozwija swoje uzdolnienia,
- 6) samodzielnie potrafi korzystać z różnych źródeł informacji oraz biegle posługuje się zdobytą wiedzą w praktyce,
- 7) osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych i zajmuje punktowane miejsca na etapie szkolnym, powiatowym, wojewódzkim,
- 8) aktywnie uczestniczy w różnych formach współzawodnictwa i uzyskuje w nich wysokie wyniki.
- 9) prowadzi własne prace badawcze, obserwacje pod okiem nauczyciela,
- 10) wypowiada się pełnym zdaniem posługując się terminologią geograficzną i wzbogaca wypowiedź pomocami dydaktycznymi.

Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

- 1) uczeń w wysokim stopniu opanował treści programowe przewidziane dla danej klasy,
- 2) potrafi samodzielnie interpretować i wyjaśniać fakty i zjawiska,
- 3) chętnie wyszukuje informacje, wykorzystuje różne źródła,
- 4) nabytą wiedzę i umiejętności potrafi wykorzystać w praktyce,
- 5) uczestniczy i uzyskuje dobre wyniki w różnych formach współzawodnictwa,
- 6) rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne o dużym stopniu trudności,

- 7) umie zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- 8) wykazuje dużą samodzielność,

Ocena dobra:

Uczeń:

- 1) poprawnie i samodzielnie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne,
- 2) umie samodzielnie pracować z materiałem źródłowym i podręcznikiem,
- 3) ustnie i pisemnie stosuje terminologię typową dla danego przedmiotu,
- 4) rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem metod oraz różnorodnych źródeł informacji,
- 5) dostrzega i wyjaśnia związki zachodzące pomiędzy różnymi procesami na ziemi dzięki swoim wiadomościom rozumie większość materiału,
- 6) dobrze wykorzystuje swoje wiadomości do rozwiązywania nowych problemów pod kierunkiem nauczyciela,
- 7) rozwiązuje zadania nietypowe,
- 8) potrafi korzystać ze źródeł informacji pod kierunkiem nauczyciela.

Ocena dostateczna:

Uczeń:

- 1) opanował treści podstawowe niezbędne w dalszej nauce,
- 2) z minimalną pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy,
- 3) analizuje podstawowe zależności,
- 4) przejawia własną inicjatywę,
- 5) rozumie treści określone programem nauczania,
- 6) próbuje porównywać, wnioskować, zajmować stanowisko.
- 7) jest w stanie robić dalsze postępy i rozwiązywać zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności,
- 8) potrafi korzystać z różnych źródeł informacji pod kierunkiem nauczyciela.

Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

- 1) opanował treści konieczne, obejmujące najniższy zakres wiadomości i umiejętności ujęty w podstawie programowej,
- 2) ma braki w podstawowych wiadomościach, lecz przy pomocy nauczyciela potrafi je nadrabiać,
- 3) przejawia gotowość do przyswajania nowych wiadomości i poprawy ocen niedostatecznych,

- 4) podporządkowuje się instrukcjom nauczyciela i współpracuje z nim
- 5) potrafi rozwiązywać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności, często z pomocą nauczyciela.

Ocena niedostateczna:

Uczeń:

- 1) nie opanował treści koniecznych, przewidzianych w minimum programowym,
- 2) ma duże braki w podstawowych wiadomościach, nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi ich nadrobić,
- 3) nie przejawia gotowości do przyswajania nowych wiadomości,
- 4) nie podporządkowuje się instrukcjom nauczyciela i nie współpracuje z nim,
- 5) nie korzysta z form pomocy uzupełnienia braków edukacyjnych stworzonych przez nauczyciela.

PRZY DOKONYWANIU OCENY OSIĄGNIĘĆ I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIĄ UWZGLĘDNI SIĘ INDYWIDUALNE POTRZEBY DANEGO UCZNIĄ

Uczniowie o rozwoju funkcji poznawczych niższej niż przeciętnej.

Dostosowanie:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- pozostawianie więcej czasu na jego utrwalenie,
- podawanie poleceń w prostszej formie,
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć,
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
- wolniejsze tempo pracy,
- szerokie stosowanie zasady pogłębienia,

Uczniowie z dysleksją rozwojową.

Dostosowanie:

- 1) Kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów (wolne tempo czytania, słabe rozumienie jednorazowo przeczytanego tekstu może uniemożliwić wykazanie się wiedzą z danego materiału).
- 2) Ze względu na wolne tempo czytania i pisanie wskazane jest wydłużenie czasu pracy ucznia.
- 3) Sprawdzanie wiadomości powinno odbywać się często i dotyczyć krótszych partii materiału. Pytania kierowane do ucznia powinny być precyzyjne
- 4) Unikać wrywania do odpowiedzi.
- 5) Dobrze jest posadzić ucznia blisko nauczyciela, dzięki temu zwiększy się jego koncentracja uwagi, ograniczeniu ulegnie ilość bodźców rozpraszających, wzrośnie bezpośrednia kontrola nauczyciela, bliskość tablicy pozwoli zmniejszyć ilość błędów przy przepisywaniu.
- 6) Uwzględnić trudności związane z myleniem znaków działań, przestawianiem cyfr, zapisywaniem itp.
- 7) Materiał sprawiający trudność dłużej utrwałać, dzielić na mniejsze partie.
- 8) Oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik zadania był błędny, co wynikać może z pomyłek rachunkowych.
- 9) Oceniać dobrze, jeśli wynik zadania jest prawidłowy, choćby strategia dojścia do niego była niezbyt jasna, gdyż uczniowie dyslektyczni często prezentują styl dochodzenia do rozwiązania niedostępny innym osobom, będący na wyższym poziomie kompetencji.

Uczniowie z zaburzeniami funkcji słuchowo –językowych.

Trudności z zapamiętywaniem nazw geograficznych. Trudności z opanowaniem systematyki (hierarchiczny układ informacji).
Zła orientacja w czasie i przestrzeni.

Dostosowanie:

- 1) uwzględnić trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat.
- 2) w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów, dyskretnie

- naprowadzać,
 3) częściej powtarzać i utrwalać materiał,
 4) podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie.

Zaburzenie funkcji wzrokowo-przestrzennych, integracji percepcyjno-motorycznej i lateralizacji.

Trudności z czytaniem i rysowaniem map geograficznych.

Trudności z orientacją w czasie i w przestrzeni (wskazywanie kierunków na mapie i w przestrzeni, obliczanie stref czasowych, położenia geograficznego, kąta padania promienia słonecznego itp. Problemy z organizacją przestrzenną schematów i rysunków.

Dostosowanie:

- 1) Wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch),
- 2) Używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania.
- 3) Zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak, by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia.
- 4) Często oceniać prace domowe.

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 8

Wymagania na poszczególne oceny				
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
I. Azja				

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie położenie geograficzne Azji • wymienia formy ukształtowania powierzchni Azji • wymienia strefy klimatyczne Azji na podstawie mapy klimatycznej • wymienia największe rzeki Azji • wymienia strefy aktywności sejsmicznej w Azji na podstawie mapy geologicznej • wyjaśnia znaczenie terminu <i>wulkanizm</i> • odczytuje z mapy nazwy największych wulkanów w Azji • wskazuje na mapie zasięg Ognistego Pierścienia Pacyfiku • wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Azji • wymienia główne uprawy w Azji na podstawie mapy gospodarczej • określa cechy położenia Japonii na podstawie mapy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje linię brzegową Azji na podstawie mapy świata • charakteryzuje zróżnicowanie środowiska geograficznego Azji • przedstawia kontrasty w ukształtowaniu powierzchni terenu Azji • omawia czynniki klimatyczne kształtujące klimat Azji • omawia strefy roślinne Azji • omawia budowę wulkanu na podstawie ilustracji • wymienia typy wulkanów i podaje ich główne cechy • wskazuje na mapie obszary Azji o korzystnych i niekorzystnych warunkach do rozwoju rolnictwa • wymienia czołówkę państw azjatyckich w światowych zbiorach roślin uprawnych na podstawie infografiki • charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Japonii • omawia strukturę zatrudnienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia budowę geologiczną Azji na podstawie mapy tematycznej • omawia cyrkulację monsunową i jej wpływ na klimat Azji • charakteryzuje kontrasty klimatyczne i roślinne w Azji na podstawie mapy tematycznej • omawia czynniki wpływające na układ sieci rzecznej w Azji • omawia płytową budowę litosfery na podstawie map tematycznych • wyjaśnia przyczyny występowania trzęsień ziemi i tsunami w Azji • opisuje przebieg trzęsienia ziemi • omawia warunki przyrodnicze i pozapryrodnicze rozwoju rolnictwa w Azji • opisuje ekstremalne zjawiska klimatyczne i ich skutki w Japonii opisuje skutki występowania tajfunów na obszarze Japonii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuje azjatyckie rekordy dotyczące rzeźby terenu, linii brzegowej i hydrosfery na podstawie infografiki • omawia powstawanie Himalajów i rowów oceanicznych • przedstawia sposoby zabezpieczania ludzi przed skutkami trzęsień ziemi • omawia warunki klimatyczne w Azji wpływające na rytm uprawy ryżu • omawia znaczenie uprawy ryżu dla krajów Azji Południowo-Wschodniej • wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami w Japonii • analizuje źródła gospodarczego rozwoju Japonii • charakteryzuje cechy nowoczesnej gospodarki Japonii oraz rodzaje produkcji przemysłowej • uzasadnia, że gospodarka Japonii należy do najnowocześniejszych na świecie • przedstawia problemy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ wyjaśnia, dlaczego na wschodnich wybrzeżach Azji występuje wiele wulkanów ○ udowadnia słuszność stwierdzenia, że Azja to kontynent kontrastów geograficznych ○ omawia wpływ budowy geologicznej na występowanie rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami ○ ocenia skutki trzęsień ziemi dla obszarów gęsto zaludnionych ○ wyjaśnia na podstawie mapy ogólnogeograficznej i analizy danych statystycznych, dlaczego grunty orne mają niewielki udział w strukturze użytkowania ziemi w Azji ○ wykazuje związki między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej ○ ocenia znaczenie warunków przyrodniczych i czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii ○ omawia wpływ gospodarki Chin na gospodarkę światową ○ opisuje główne problemy indyjskiego społeczeństwa oraz przedstawia ich przyczyny ○ analizuje skutki występowania konfliktów zbrojnych na Bliskim
--	---	--	--	--

<p>ogólnogeograficznej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy środowiska naturalnego Japonii wymienia główne uprawy w Japonii określa cechy położenia Chin na podstawie mapy ogólnogeograficznej lokalizuje na mapie ośrodki przemysłu zaawansowanych technologii w Chinach wymienia główne uprawy w Chinach i opisuje ich rozmieszczenie na podstawie mapy gospodarczej określa położenie geograficzne Indii porównuje liczbę ludności Chin i Indii oraz odczytuje z wykresu ich prognozę wymienia największe aglomeracje Indii i wskazuje je na mapie wyjaśnia znaczenie terminu <i>slumsy</i> wymienia główne rośliny uprawne w Indiach i wskazuje na mapie tematycznej regiony ich występowania wymienia surowce 	<p>w Japonii na podstawie analizy danych statystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia warunki naturalne rozwoju rolnictwa w Japonii przedstawia cechy rolnictwa Japonii na podstawie analizy danych statystycznych określa różnorodność cech środowiska geograficznego Chin na podstawie mapy tematycznej omawia czynniki przyrodnicze sprzyjające osadnictwu w Chinach przedstawia nierównomierne rozmieszczenie ludności Chin na podstawie mapy gęstości zaludnienia omawia główne kierunki produkcji rolnej w Chinach omawia cechy środowiska geograficznego Półwyspu Indyjskiego podaje przyczyny powstawania slumsów w Indiach omawia warunki uprawy roślin w Indiach na podstawie mapy tematycznej charakteryzuje indyjską 	<ul style="list-style-type: none"> omawia bariery utrudniające rozwój gospodarki Japonii omawia znaczenie i rolę transportu w gospodarce Japonii omawia cechy gospodarki Chin analizuje wielkości PKB w Chinach na tle innych krajów świata na podstawie danych statystycznych charakteryzuje tradycyjne rolnictwo i warunki rozwoju rolnictwa Chin przedstawia problemy demograficzne Indii omawia system kastowy w Indiach przedstawia zróżnicowanie indyjskiej edukacji analizuje strukturę zatrudnienia i strukturę PKB Indii na podstawie wykresu charakteryzuje przemysł przetwórczy Indii omawia zróżnicowanie religijne na Bliskim Wschodzie omawia wpływ religii na życie muzułmanów przedstawia znaczenie przemysłu naftowego w 	<p>demograficzne i społeczne Chin z uwzględnieniem przyrostu naturalnego na podstawie analizy danych statystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie nowoczesnych kolei w rozwoju gospodarczym Chin omawia kontrasty etniczne, językowe i religijne w Indiach charakteryzuje cechy gospodarki Indii i możliwości ich rozwoju omawia znaczenie ropy naftowej w rozwoju ekonomicznym państw Bliskiego Wschodu omawia źródła konfliktów zbrojnych i terroryzmu na Bliskim Wschodzie 	<p>Wschodzie</p>
--	--	--	--	------------------

<p>mineralne w Indiach i wskazuje na mapie regiony ich występowania</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie geograficzne Bliskiego Wschodu wymienia państwa leżące na Bliskim Wschodzie na podstawie mapy politycznej wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie 	<p>Dolinę Krzemową</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia cechy środowiska przyrodniczego Bliskiego Wschodu omawia wielkość zasobów ropy naftowej na świecie i na Bliskim Wschodzie na podstawie wykresu i mapy tematycznej przedstawia cele organizacji OPEC 	<p>krajach Bliskiego Wschodu</p>		
---	---	----------------------------------	--	--

II. Afryka

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie matematyczno-geograficzne Afryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej wymienia strefy klimatyczne Afryki wymienia największe rzeki i jeziora Afryki wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa w Afryce wymienia główne uprawy w Afryce wymienia surowce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia cechy ukształtowania powierzchni Afryki wymienia cechy różnych typów klimatu w Afryce na podstawie klimatogramów charakteryzuje sieć rzeczną i jeziora Afryki omawia czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Afryce charakteryzuje znaczenie hodowli zwierząt w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia wpływ czynników klimatotwórczych na klimat Afryki omawia rozmieszczenie opadów atmosferycznych w Afryce na podstawie mapy klimatycznej omawia udział rolnictwa w strukturze zatrudnienia w wybranych państwach Afryki na podstawie wykresu omawia gospodarkę w strefie Sahelu omawia cechy gospodarki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia związki budowy geologicznej Afryki z powstawaniem rowów tektonicznych wyjaśnia cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej omawia przyczyny procesu pustynnienia w strefie Sahelu omawia typy rolnictwa w Afryce przedstawia czynniki ograniczające rozwój gospodarki w Afryce omawia skutki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia istnienie strefowości klimatyczno-roślinno-glebowej w Afryce wyjaśnia związki między warunkami przyrodniczymi a możliwościami gospodarowania w strefie Sahelu ocenia skutki stosowania rolnictwa żarowo-odłogowego i plantacyjnego w Afryce Zachodniej przedstawia rolę chińskich inwestycji na kontynencie afrykańskim przedstawia sposoby walki z głodem ludności Afryki na
---	---	--	--	--

<p>mineralne Afryki na podstawie mapy gospodarczej</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ wskazuje obszary występowania surowców mineralnych na terenie Afryki ○ wymienia atrakcyjne turystycznie państwa Afryki ○ określa położenie geograficzne Etiopii ○ wyjaśnia różnicę między głodem a niedożywieniem ○ wymienia państwa w Afryce dotknięte głodem i niedożywieniem ○ określa położenie geograficzne Kenii ○ wymienia obiekty turystyczne na terenie Kenii 	<p>krajach Afryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zróżnicowanie PKB w różnych państwach Afryki na podstawie analizy danych statystycznych • omawia przemysł wydobywczy w Afryce • wskazuje państwa w Afryce dotknięte problemem głodu i niedożywienia na podstawie mapy tematycznej • analizuje niedożywienie ludności w Afryce na podstawie wykresu • przedstawia ruch turystyczny Kenii na podstawie analizy danych statystycznych 	<p>krajów Afryki na podstawie analizy danych statystycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia nowoczesne działy gospodarki Afryki • omawia rozwój i znaczenie usług w Afryce • omawia przyczyny niedożywienia ludności w Etiopii • opisuje zmiany w poziomie niedożywienia ludności Etiopii • wymienia obiekty w Kenii wpisane na listę dziedzictwa UNESCO • opisuje walory kulturowe Kenii na podstawie wybranych źródeł informacji 	<p>niedożywienia ludności w Etiopii</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia bariery ograniczające rozwój turystyki w Afryce • omawia walory przyrodnicze Kenii wpływające na rozwój turystyki 	<p>przykładzie Etiopii</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa związki między warunkami przyrodniczymi i kulturowymi a rozwojem turystyki na przykładzie Kenii • przedstawia argumenty pomagające przełamywać stereotypy na temat Afryki
---	--	---	---	---

III. Ameryka Północna i Ameryka Południowa

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa położenie geograficzne Ameryki • wymienia nazwy mórz i oceanów oblewających Amerykę Północną i Amerykę Południową • wymienia największe rzeki Ameryki i wskazuje je na mapie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy państw leżących w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej • podaje główne cechy ukształtowania powierzchni Ameryki • wymienia strefy klimatyczne Ameryki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ charakteryzuje budowę geologiczną Ameryki ○ omawia czynniki klimatyczne wpływające na klimat Ameryki ○ porównuje strefy klimatyczne ze strefami roślinnymi w Ameryce ○ charakteryzuje wody 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykazuje związek ukształtowania powierzchni z budową geologiczną w Ameryce • omawia związek stref klimatycznych ze strefami roślinnymi w Ameryce • przedstawia skutki występowania tornad i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustala prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie map tematycznych • przedstawia sposoby ochrony przed nadchodzącym cyklonem na podstawie wybranych źródeł informacji
--	---	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tornado</i>, <i>cyklon tropikalny</i> • wskazuje na mapie Aleję Tornad • wymienia nazwy wybranych cyklonów tropikalnych w XXI wieku • określa położenie geograficzne Amazonii • omawia florę i faunę lasów równikowych • podaje liczbę ludności Ameryki Północnej i Ameryki Południowej na podstawie wykresu • wymienia główne odmiany człowieka zamieszkujące Amerykę • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>urbanizacja</i>, <i>wskaźnik urbanizacji</i>, <i>aglomeracja</i>, <i>megalopolis</i> • wymienia obszary słabo i gęsto zaludnione w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej i wskazuje je na mapie • wymienia największe miasta i aglomeracje Ameryki Północnej i Ameryki Południowej i wskazuje na mapie • przedstawia położenie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny powstawania tornad i cyklonów tropikalnych • podaje główne rejony występowania cyklonów tropikalnych i kierunki ich przemieszczania się • podaje cechy środowiska geograficznego Amazonii • omawia cechy klimatu Amazonii • podaje przyczyny różnicowania etnicznego i kulturowego Ameryki • przedstawia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Ameryce Północnej i Ameryce Południowej • analizuje liczbę ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności państw Ameryki na podstawie mapy tematycznej • przedstawia cechy położenia geograficznego Kanady na podstawie mapy ogólnogeograficznej • omawia ukształtowanie powierzchni Kanady • przedstawia czynniki wpływające na klimat Kanady • omawia strukturę użytkowania ziemi 	<p>powierzchniowe Ameryki na podstawie mapy ogólnogeograficznej</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ omawia mechanizm powstawania tornad i cyklonów tropikalnych ○ podaje przyczyny wysokich rocznych sum opadów atmosferycznych w Amazonii ○ opisuje piętność wilgotnych lasów równikowych w Amazonii ○ omawia wielkie migracje w historii zasiedlenia Ameryki ○ omawia zmiany liczby ludności w Ameryce na przestrzeni lat na podstawie wykresu ○ omawia rozwój miast Ameryki na podstawie wybranych źródeł ○ podaje przykłady megalopolis w Ameryce i wskazuje je na mapie ○ podaje przyczyny powstawania slumsów w wielkich miastach na przykładzie Ameryki Południowej ○ przedstawia zasięg występowania lasów w Kanadzie na podstawie mapy tematycznej 	<p>cyklonów tropikalnych w Ameryce</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia ekologiczne następstwa wylesiania Amazonii <ul style="list-style-type: none"> ○ podaje kierunki gospodarczego wykorzystania Amazonii • przedstawia sytuację rdzennej ludności w Ameryce • przedstawia negatywne skutki urbanizacji w Ameryce • określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej • omawia czynniki wpływające na przebieg północnej granicy upraw i lasów w Kanadzie • opisuje cechy gospodarstw wielkoobszarowych na terenie Kanady • charakteryzuje wybrane wskaźniki rozwoju gospodarczego Stanów Zjednoczonych • omawia znaczenie usług wyspecjalizowanych w gospodarce Stanów Zjednoczonych • omawia przyczyny marnowania żywności na przykładzie Stanów 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania człowieka mające na celu ochronę walorów przyrodniczych Amazonii • omawia skutki zanikania kultur pierwotnych na przykładzie Ameryki Północnej i Ameryki Południowej • opisuje problemy ludności mieszkających w slumsach na podstawie materiałów źródłowych • wykazuje zależność między ukształtowaniem powierzchni, cyrkulacją powietrza, odległością od morza, prądami morskimi a przebiegiem północnej granicy upraw i lasów w Kanadzie • omawia cechy charakterystyczne gospodarki Kanady z uwzględnieniem surowców mineralnych, rozwoju przemysłu i handlu • ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarki Stanów Zjednoczonych • ocenia rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej na podstawie analizy danych statystycznych
---	---	---	---	---

<p>geograficzne Kanady na podstawie mapy ogólnogeograficznej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne uprawy na terenie Kanady wskazuje zasięg występowania głównych upraw w Kanadzie na mapie gospodarczej określa położenie geograficzne Stanów Zjednoczonych wyjaśnia znaczenie terminów: <i>produkt światowy brutto</i>, <i>technopolia</i> wymienia główne działy przemysłu w Stanach Zjednoczonych wymienia rodzaje usług wyspecjalizowanych w Stanach Zjednoczonych 	<p>w Kanadzie na podstawie wykresu</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy położenia geograficznego Stanów Zjednoczonych wymienia czynniki wpływające na rozwój Doliny Krzemowej omawia strukturę użytkowania ziemi w Stanach Zjednoczonych na podstawie wykresu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia miejsce Kanady w światowym eksporcie wybranych płodów rolnych na podstawie wykresu omawia znaczenie przemysłu i jego kluczowe działy w Stanach Zjednoczonych omawia cechy rolnictwa Stanów Zjednoczonych 	<p>Zjednoczonych</p>	
--	--	--	----------------------	--

IV. Australia i Oceania

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa położenie geograficzne Australii i Oceanii wymienia największe pustynie Australii na podstawie mapy wyjaśnia znaczenie terminu <i>basen artezyjski</i> wymienia endemity w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Australii wymienia strefy klimatyczne w Australii charakteryzuje wody 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne poszczególnych typów klimatu w Australii na podstawie klimatogramów omawia strefowość roślinną w Australii na podstawie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ położenia Australii na klimat omawia zasoby wód artezyjskich i ich rolę w gospodarce Australii wyjaśnia, dlaczego Australia jest atrakcyjna dla 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje zależność między klimatem a zasobami wód powierzchniowych w Australii wykazuje zależność pomiędzy rozmieszczeniem ludności a warunkami naturalnymi występującymi w Australii
---	---	---	--	--

<p>Australii oraz na wyspach Oceanii</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ przedstawia liczbę ludności i gęstość zaludnienia w Australii na podstawie mapy tematycznej i analizy danych statystycznych ○ wymienia największe miasta Australii oraz wskazuje je na mapie 	<p>powierzchniowe Australii</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia czynniki przyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w Australii ● omawia występowanie surowców mineralnych w Australii na podstawie mapy tematycznej 	<p>mapy tematycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ omawia bariery utrudniające zamieszkanie Australii ○ charakteryzuje rdzennych mieszkańców Australii ○ omawia cechy rolnictwa Australii na tle warunków przyrodniczych ○ przedstawia znaczenie turystyki w rozwoju gospodarki Australii i Oceanii 	<p>imigrantów</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ omawia znaczenie przemysłów przetwórczego i zaawansowanych technologii w rozwoju Australii 	<ul style="list-style-type: none"> ○ określa główne cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych
--	--	---	--	--

V. Obszary okołobiegunowe

<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● określa położenie geograficzne obszarów okołobiegunowych ● wyjaśnia znaczenie terminów: <i>góra lodowa, pak lodowy, lądolód, lodowce szelfowe, nunataki</i> ● wymienia gatunki roślin i zwierząt na obszarach Arktyki i Antarktyki ● wymienia surowce mineralne na obszarach Arktyki i Antarktyki ● wskazuje na mapie Antarktydy położenie polskiej stacji badawczej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wymienia cechy środowiska przyrodniczego obszarów okołobiegunowych ● charakteryzuje klimat Arktyki i Antarktyki ● wymienia zagrożenia środowiska naturalnego obszarów polarnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ opisuje zjawisko dnia polarnego i nocy polarnej na obszarach okołobiegunowych ○ charakteryzuje ludy zamieszkujące Arktykę oraz warunki ich życia ○ opisuje warunki życia w polarnej stacji badawczej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● porównuje środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki ● wyjaśnia, dlaczego Antarktyda jest największą pustynią lodową ● prezentuje osiągnięcia polskich badaczy obszarów okołobiegunowych ● wyjaśnia status prawny Antarktydy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● omawia zmiany w środowisku przyrodniczym obszarów polarnych ● charakteryzuje cele oraz zakres badań prowadzonych w Arktyce i w Antarktyce na podstawie na podstawie dostępnych źródeł ● omawia wkład Polaków w badania obszarów polarnych na podstawie dostępnych źródeł
--	---	--	---	--

Henryka Arctowskiego				
----------------------	--	--	--	--